

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань -

Спеціальність –

Освітня програма –

Кількість кредитів – 4 – 120 год., із них: аудиторних – ____ год.;
самостійної роботи студента – ____ год.

Форма навчання – денна, заочна (скорочена програма)

Рік підготовки – 4, семестр – 7.

Компонент освітньої програми – вибіркова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Право соціального забезпечення як навчальна дисципліна — це спеціально відібрана правова інформація, за допомогою якої у студентів формуються знання про форми і види загальнообов'язкового державного соціального страхування, соціального забезпечення, соціальної допомоги та соціального захисту і вміння й навички використання цих знань у їхній практичній діяльності.

Курс передбачає вивчення питань регулювання суспільних відносин у сфері матеріального забезпечення і соціального обслуговування найбільш незахищених верств населення України - пенсіонерів, людей з інвалідністю, громадян похилого віку, інших непрацездатних осіб, сімей з дітьми, малозабезпечених сімей тощо. Як навчальна дисципліна право соціального забезпечення передбачає ознайомлення студентів зі змістом основних нормативних актів, які регулюють суспільні відносини у сфері соціального забезпечення та захисту. Вони повинні знати не лише систему права та законодавства, механізм правового регулювання у сфері соціального захисту населення, стан застосування норм права соціального забезпечення, а й уміти орієнтуватись у системі чинного соціального законодавства та застосовувати його на практиці в процесі реалізації особисто чи іншими особами права на той чи інший вид соціального забезпечення.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: опанування студентами знань у галузі права, яке регулює суспільні відносини у найважливішій сфері життєдіяльності людей – соціальній сфері, розкриття ролі права соціального забезпечення у вирішенні завдань соціального і економічного розвитку суспільства, показ значення забезпечення додержання законності в соціальних і тісно пов'язаних з ними відносинах; набуття теоретичних знань і практичних навичок у питанні соціального забезпечення. У студентів формується потреба знати законодавство про пенсії та допомоги, про надання пільг і соціальних послуг відповідним категоріям громадян.

Завдання: надання здобувачам вищої освіти ясного і чіткого уявлення про вивчення ними основних принципів та інститутів права соціального забезпечення, напрямків їх правового регулювання, набуття навичок роботи з нормативними актами, вміння вирішувати практичні питання і ситуації у сфері правового регулювання соціального захисту громадян України.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу науково педагогічний працівник може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з інформацією в мережі Інтернет.

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Здобувачі вищої освіти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу ZOOM.US. Також науково педагогічний працівник і здобувач вищої освіти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування науково педагогічного працівника і здобувача вищої освіти у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації в науково педагогічного працівника. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» здійснюється відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Залік – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та вирішення кейсів тощо на практичних заняттях) протягом семестру.

Загальна оцінка за залік визначається як сума поточного контролю (до 100 балів)

В разі дистанційного (віддаленого) навчання семестровий залік здійснюється у формі тестування в системі Moodle.

Оприлюднення результатів заліку проводиться публічно.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступний за посиланням:

<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття права соціального захисту та його місце в системі права

України.

Поняття та предмет права соціального захисту. Метод права соціального захисту. Структура права соціального захисту. Місце права соціального захисту в системі права України. Співвідношення права соціального захисту з конституційним, адміністративним, цивільним, трудовим правом. Система права соціального захисту. Поняття системи та структури права соціального захисту. Функції права соціального захисту. Поняття та класифікація принципів права соціального захисту. Принципи права соціального захисту. Джерела права соціального захисту. Проблеми імплементації міжнародних соціальних стандартів у національне законодавство України.

Тема 2. Правовий статус суб'єктів у сфері соціального захисту.

Суб'єкти правовідносин у сфері соціального захисту та їх властивості. Суб'єкти надання соціальних благ як і суб'єкти одержувачі соціальних благ як соціального захисту. Фізичні особи як суб'єкти соціальнозахисних правовідносин. Уповноважені державою органи як суб'єкти правовідносин у сфері соціального захисту. Фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування. Недержавні установи як суб'єкти правовідносин у сфері соціального захисту.

Тема 3. Система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Система пенсійного забезпечення та його рівні в Україні. Загальні умови пенсійного забезпечення за солідарною пенсійною системою. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Пенсії за віком. Умови призначення та виплати пенсії в разі інвалідності. Пенсії у зв'язку з втратою годувальника: умови призначення та порядок виплати. Порядок призначення та виплати пенсії у солідарній пенсійній системі. Право громадян на отримання пенсійних виплат та соціальних послуг. Юридичне значення страхових внесків на пенсійне страхування. Умови пільгового пенсійного забезпечення для окремих категорій громадян. Загальні умови призначення пенсій у накопичувальній пенсійній системі Реформування системи страхового пенсійного забезпечення : проблеми та перспективи.

Тема 4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Медичне страхування. Значення обов'язкового державне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Особливості обчислення страхового стажу. Фонд соціального страхування України : його структура та повноваження. Економічний механізм формування коштів Фонду та порядок їх використання. Страхові випадки, умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати. Допомога по тимчасовій непрацездатності: умови та порядок надання. Допомога по вагітності та пологах. Допомога на поховання. Забезпечення оздоровчих заходів. Правові засади медичного страхування в Україні.

Тема 5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття як організаційно правова форма соціального захисту.

Принципи страхування на випадок безробіття. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню на випадок безробіття. Види забезпечення та соціальних послуг. Допомога по безробіттю, у тому числі одноразова її виплата для організації безробітним підприємницької діяльності. Допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні. Соціальні послуги за новим Законом України «Про зайнятість населення»: проблеми застосування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та його роль в управлінні страхуванням на випадок безробіття. Порядок обчислення страхового стажу. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.

Тема 6. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Соціальний захист громадян в процесі їх трудової діяльності: особливості страхування. Суб'єкти страхування від нещасного випадку громадяни. Роботодавець як страхувальник. Поняття страхового ризику та страхового випадку. Нещасний випадок на виробництві та професійне захворювання.

Фонд соціального страхування від нещасних випадків як страховик. Фінансування загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які призвели до втрати працездатності або загибелі застрахованих на виробництві. Відшкодування шкоди, заподіяної застрахованій особі ушкодженням її здоров'я.

Страхові виплати та їх види. Страхова виплата втраченого заробітку (або відповідної його частини) залежно від ступеня втрати потерпілим професійної працездатності (щомісячна страхова виплата). Страхова виплата в установлених випадках одноразової допомоги потерпілому (членам його сім'ї та особам, які перебували на утриманні померлого); Страхова виплата пенсії по інвалідності потерпілому. Страхова виплата пенсії у зв'язку з втратою годувальника; Страхова виплата дитині, яка народилася інвалідом внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання її матері під час вагітності. Страхова витрата на медичну та соціальну допомогу. Порядок розгляду справ про страхові виплати. Порядок та строки проведення страхових виплат.

Тема 7. Правові засади надання соціальних послуг особам, які опинилися у важких життєвих обставинах.

Поняття, види, типи та класифікація соціальних послуг. Система надання соціальних послуг та основні засади її функціонування. Організація та фінансування надання соціальних послуг. Суб'єкти системи надання соціальних послуг. Права та обов'язки надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Об'єднання працівників системи надання соціальних послуг, об'єднання надавачів та отримувачів соціальних послуг. Порядок та умови отримання компенсації за догляд фізичним особам. Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг. Процедура організації надання соціальних послуг. Ведення випадку. Договірні засади надання соціальних послуг

Тема 8. Організаційно-правові основи державної соціальної допомоги.

Поняття та загальна характеристика державної допомоги у сфері соціального захисту. Підстави і порядок виплати соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми. Допомога по вагітності і пологах.

Допомога при народженні дитини. Допомога при усиновленні дитини. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку та піклування. Допомога на дітей одиницям матерям.

Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю.

Тема 9. Правове забезпечення соціального обслуговування і надання соціальних пільг

Поняття, ознаки та принципи здійснення соціального обслуговування. Форми та види соціального обслуговування. Соціально-побутова реабілітація, соціально-трудова реабілітація, соціально-культурне обслуговування, соціально-медичне обслуговування. Органи, які здійснюють соціальне обслуговування.

Платне і безоплатне соціальне обслуговування. Джерела фінансування соціального обслуговування.

Страхове соціальне обслуговування. Соціальні послуги безробітним: професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації та профорієнтація; пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні; інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням. Соціальне обслуговування інвалідів: медична реабілітація; соціальна реабілітація; професійна реабілітація, транспортне обслуговування інвалідів, забезпечення інвалідів протезно-ортопедичними засобами. Санаторно-курортне обслуговування.

Система не страхового соціального обслуговування. Соціальні послуги територіальних центрів соціального обслуговування пенсіонерів та одиницям непрацездатних громадян. Соціальне обслуговування дітей-сиріт.

Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення. Відмінність соціальних пільг від інших, які є близькими за змістом та способом надання.

Класифікація соціальних пільг за суб'єктом. Пільги, які надаються для підтримки життя та які надаються при настанні інших соціальних ризиків.

Види соціальних пільг за змістом. Медико-реабілітаційні пільги; соціально-трудова пільги; житлово-побутова пільги; соціально-побутова пільги; пільги на оплату житлово-комунальних послуг та ін.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> \
3. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>
4. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
5. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>

6. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>
7. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-ХІІ URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>
8. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-ІІІ URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
9. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту в Україні: навч. посіб. К: Знання, 2008. 663 с.
10. Мокрицька Н. П. Проблеми права соціального захисту : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів. 2016. 428 с.
11. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів. 2020. 536 с.
12. Пенсійні правовідносини в Україні : монографія / [Н. М. Хуторян та ін. ; відп. ред.: Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна] ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К. : Юридична думка, 2013. 274 с
13. Право соціального забезпечення України: підруч. [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. Пилипенко П.Д. 3-тє вид., переробл. і доповн. К.: Ін Юре, 2010. 504 с.
14. Право соціального забезпечення, : навч. посіб. / авт.: Ярошенко О. М., Слюсар А. М., Ветухова І. А. та ін.. Харків, 2019. 376 с.
15. Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції : монографія / [Н. М. Хуторян та ін. ; відп. ред. Н. М. Хуторян] ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Харків : Право, 2018. 255 с.
16. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК» «Десна», 2016. 692 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотечно-інформаційні ресурси - [книжковий фонд](#) читального залу Львівського НАУ (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1), Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаніка НАН України (вул. Стефаніка, 2).

Електронні інформаційні ресурси:

- Офіційний веб-портал Верховної Ради України: URL:<http://www.rada.gov.ua>. - Інститут законодавства Верховної Ради України: URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/control/uk/index>.
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>.
- Офіційне інтернет-представництво Президента України: URL: <http://www.president.gov.ua>.
- Урядовий портал (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України): URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
- Судова влада України: офіційний веб-сайт: URL: <http://court.gov.ua>.
- Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України: URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>.
- Офіційний веб-сайт Верховного Суду України: URL: <http://www.scourt.gov.ua>. - Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя: URL: <https://hcj.gov.ua/>
- Офіційний веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції: URL:<https://nazk.gov.ua/uk/>
- Офіційний сайт Національної академії управління при Президентіві України: URL: <http://academy.gov.ua/>

- Офіційний вісник України (Єдине повне офіційне періодичне видання нормативно-правових актів України): URL: <http://ovu.com.ua/articles>.

- LIGA Online – платна база законодавства компанії «Ліга», а також новини українського законодавства, каталог юридичних посилань, огляди преси: <http://www.liga.kiev.ua>.

- Національна парламентська бібліотека України: URL: <http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/index.htm>.

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: URL: <http://www.nbuv.gov.ua>